

Lezers,

Er zijn magere jaren, er zijn vette jaren en er zijn jaren waarvan je wilde dat ze er nooit waren geweest. In een treurig en troosteloos tijdperk, in een periode van grote droogte en schaamte, gekenmerkt door niet, nauwelijks of verdacht presteren, waren de dagen zonder voorbehoud op de vingers van een hand te tellen.

Het wachten was op het 'Nieuwe Wielrennen'. Dat klonk zalvend, dagdromend, marketingachtig. Maar de onmiskenbare actualiteit is: er zit weer vet op 'onze' trappers. Het cynisme heeft plaatsgemaakt voor nieuwe hoop en betrokkenheid. Een renaissance met perspectief. Sport leeft van identificatie met sporters; een mooie koers komt pas echt tot leven als 'onze' Nederlanders mee voorop fietsen.

Waar die verlichting vandaan komt? Het is een combi: van geboorte, talent en begeleiders van goede wil. Naast de as bleek er ook vruchtbare lava te zijn, waarop een nieuwe generatie zich wonderwel thuis is beginnen te voelen. Op weg en baan, in klassiekers en grote ronden, bij mannen en vrouwen.

De *Muur* besloot zich te verdiepen in de meest volwassen, meest aansprekende discipline: de mannen op de weg. De redactie analyseert het toen, het nu, het straks en het waarom. Is er sprake van een Nieuwe Golf, verwant aan de grote TI Raleigh-jaren? Of is dat niet (meer) met elkaar te vergelijken? Wat leert de stamboom van Tom Dumoulin? Wat maakt Wilco Kelderman en Sam Oomen tot zo'n verwachtingsvolle tweeling?

Tegen de achtergrond van de roze Giro-getuigenis van Jarl van der Ploeg (hij was erbij, in Milaan) graaft Joost-Jan Kool naar het bijzondere aan de Iwan Spekenbrink-ploegen, van Skil tot Sunweb. Frank Heinen verklaart zijn Dumoulinisme, Mark de Bruijn filosofeert over hoe we ervoor zouden staan als ook de ongenaakbare veldflyer Mathieu van der Poel overstapte naar de weg en Peter Winnen mijmert met Wout Poels over keuzes en tussenbalans, inclusief een opmerkelijke finale. Winnen, dezelfde die in 1983 de derde Nederlandse Tourwinnaar had kunnen worden en die in dit nummer onder het reconstructiemes ligt van Wiep Idzenga.

En de Nederlandse wielervrouwen? Een succesvoller oranjegeneratie was er niet. In de vorige *Muur* praatte Nando Boers over het Beroep van Annemiek van Vleuten, dit keer over dat van Anna van der Breggen. Zoek de verschillen.

Een nieuwe *Muur*, om af te tellen naar het nieuwe seizoen.

Als alles wordt wat het lijkt, moet het beste nog komen!.

JOHN KROON, PETER OUWERKERK, MART SMEETS, BERT WAGENDORP

In dit nummer

6

JOOST-JAN KOOL

HET RAADSEL DAT SUCCES HEET
Is het de opleiding, is het de Verlichting?
Is het geloof?

20

FRANK HEINEN

EN DE DUMOULIST,
HIJ KEEK NIET OM
Van Tom Dumoulin móét je wel
fan worden

36

WIEP IDZenga

EVERY PICTURE TELLS
A STORY (23)
Peter Winnen, exponent van een
ijzersterke Nederlandse wielergeneratie,
op weg naar de gele trui

56

BERT WAGENDORP

DE ONSCHULD EN DE PIANIST
Wilco Kelderman en Sam Oomen
bewijzen het: zo slecht is de wereld niet

64

JOHN KROON

DUIZENDEN DUMOULINS
Op zoek naar de roots van een
Maastrichtse familie

72

PETER WINNEN

'SOMS IS HET TALENT ER,
EN SOMS IS HET ER NIET,'
ZEGT WOUT
Een gesprek met Wout Poels,
over nu en vroeger

82

MARK DE BRUIJN

DE ONVERMIJDELIJKE OPKOMST
VAN EEN ALLESWINNER
Mathieu van der Poel en de lokroep
van de weg

Dumoulist Frank Heinen tijdens de start van de Tour de France in Utrecht.

88

JARL VAN DER PLOEG

ONGEMAKKELIJK FRUNNIKT
IL TULIPANO ROSA AAN ZIJN
BLAUWE JASJE

De winnaar van de Giro in een Italiaanse
tv-studio: 'Froome is de beste'....
'Maar Tom toch...'

96

PETER OUWERKERK

HET BESTE MOET NOG KOMEN
Zes succesvolle perioden voor het
Nederlandse wielrennen

112

NANDO BOERS

BEROEP: WIELRENNER
DEEL 22

ANNA VAN DER BREGGEN
'Thuis niks hoeven eten is een héél
lekker vooruitzicht'

127

AUTEURSBIOGRAFIEËN

A photograph of several cyclists from the Rabobank Development Team competing in a race. They are wearing white and orange jerseys with 'Rabobank' and 'Giant' logos. The cyclists are on a paved road, leaning forward in a racing position. The background shows a large tree and a green, hilly landscape. A white rectangular box is overlaid on the center of the image, containing the title and introductory text.

HET RAADSEL DAT SUCCES HEET

Hoe is de huidige golf aan triomferende
Nederlandse wielrenners te verklaren?
Is het dankzij de opleiding die Rabobank
verzorgde? Is het omdat doping niet
(of minder) een rol speelt?
Een zoektocht naar antwoorden.

door **JOOST-JAN KOOL**

Parijs, juli 2020

E ZIJN MET BUSSEN VOL GEKOMEN. Een oranje en knalgele kermis die de anders zo statige Champs-Élysées heeft veranderd in een soort bocht zeven. Mensen op leeftijd praten over 1980; nóg oudere mensen mijmeren over de zomer van 1968.

Dylan Groenewegen steekt triomfantelijk vijf vingers in de lucht. Het peloton weet al drie weken lang dat het sprint voor plek twee. Meteen daarna richt de aandacht zich op de man in het geel om wie het heel juli heeft gedraaid: Tom Dumoulin. De podiumplaatsen naast hem worden bezet door Sam Oomen (2) en Wilco Kelderman (3).

Nationale en internationale media storten zich op een verklaring voor het Nederlandse wielersucces. Nog niet zo lang geleden was dat succes even schaars als de nuance in een internetdiscussie. Dat lag aan de Rabobank-opleidingsploegen, luidde een breed gedragen opinie. Dat was een lopende band waarvan enkel klimmers en tijdrijders rolden die – als alles meezat – reden voor een anoniem plekje bij de eerste tien in een grote ronde. Wat natuurlijk kwam door de doping: iedereen speelde vals – behalve Onze Jongens.

Later, toen niet enkel het Nederlands wielrennen wankelde, maar de hele wielersport voor dood in de touwen hing, bleek dat laatste niet helemaal waar te zijn. Zo vertelde Michael Boogerd op televisie voor een gitzwart doek dat hij had gedaan wat iedereen deed in die periode. Lance Armstrong was hem voorgegaan in zijn historische biecht bij Oprah Winfrey.

De wielersport was terminaal.

Totdat de Argos-Shimano verscheen. Met een uitgesproken anti-dopingleer reanimeerde deze ploeg de sport. Een boodschap die beklijfde dankzij de successen in de Tour de France van 2013. Een succesverhaal met welhaast evangelische trekken. In de luwte van Marcel Kittel en John Degenkolb, de meest uitgesproken discipelen van de Argos-Shimano-leer, was ene Tom Dumoulin uit Maastricht bezig aan een meer dan degelijk Tourdebuut.

In Parijs 2020 wordt de charismatische Limburger opgevoerd als verbindend element in een land dat zoekt en moppert, onzeker is en verdeeld over zijn positie in een wereld waarin klassieke internationale verhoudingen onder druk zijn komen te staan of al zijn verschoven.

Er is behoefte om even te verdrinken in die glorieuze momenten op de Champs. Om kort te ontsnappen aan de zorgen van alledag. Breuklijnen vullen zich met trots, tijdelijke saamhorigheid over-

heerst. Het is sportief geluk dat in een nog niet eens zo grijs verleden vooral door voetballers aan het volk werd geschonken.

Ach, de toekomst. De toekomst is een blinde muur die op het ritme van de tijd voor ons uitschuift. Het beeld van de toekomst wordt gevormd door ervaringen en angsten uit het heden. Drie Nederlanders op het finale Tourpodium. Wat een vooruitzicht, wat een toekomst! Toch, alle voorspellende gaven ten spijt – vooruitkijken blijft een gok. Eerst maar eens concentreren op het heden, op de vraag waarom Nederlandse wielrenners anno nu zo hard rijden. Het beantwoorden van die vraag is minstens zo ingewikkeld als het voorspellen van de toekomst.

Herfst 2017

Ik ben geen mens van cijfers, maar soms kun je niet om hun boodschap heen.

In het seizoen 2017 rijden 38 Nederlandse wielrenners in de UCI WorldTour, het hoogste professionele fietsniveau. Daarvan hebben 27 renners een of meer seizoenen voor een Rabobank-opleidings-team gereden. Op Pro-Continental niveau, een profniveau lager, zijn 28 Nederlandse renners actief (liefst 18 koersen bij Roompot-Nederlandse Loterij). Van die 28 hebben 17 Nederlandse coureurs een of meer seizoenen voor een Rabobank-opleidingsteam gereden.

Van de 66 Nederlandse profwielrenners hebben er 44 een Rabo-opleiding genoten. Een greep uit die 44: Dylan van Baarle, Lars Boom, Robert Gesink, Steven Kruijswijk, Tom Dumoulin, Wilco Kelderman, Sam Oomen en Bauke Mollema. Allemaal wielrenners die opvallend goed presteren. Dat doen Wout Poels, Niki Terpstra en Sebastiaan Langeveld overigens ook. Zij horen bij de groep van 22 renners zonder Rabobank-opleidingsverleden.

Een stukje geschiedenis. In 1997 werd het Rabobank-beloften-team opgericht. Dat gebeurde op initiatief van Jan Raas, destijds de baas van de Rabobank-wielerploeg. Hij deed dat omdat hij zich zorgen maakte over de staat van het Nederlandse wielrennen. Een goede opleiding zag hij als basis voor beter.

Daarbij had hij het volgende pad voor ogen: een kind wint de door Rabobank gefinancierde Dikke Banden Race in zijn dorp. Dat kind wordt in een Rabo-wielershirt gehesen en op een Rabo-racefiets gezet. Vervolgens leert Frans Maassen hem in de Rabo-juniorenploeg wat echt fietsen is. Hij stapt over naar de Rabo-amateurploeg waar

Nico Verhoeven een coureur van hem maakt. Ten slotte wordt hem door Theo de Rooij geleerd hoe de Tour de France gewonnen wordt. Ach ja, Theo en de Tour, bijna was het zover.

Het opleidingsteam veranderde regelmatig van naam. Rabobank GS3 (2001-2004), Rabo Continental team (2005-2011) en tot slot Rabo Development team (2012-2016). Die laatste periode koerste de ploeg onder de vlag van de KNWU. Dat kwam doordat de Rabobank na het jaar van de grote bekentenissen (2013) niet langer met de wielersport geassocieerd wilde worden.

Twintig jaar kweken en pas in de laatste fase een meer dan aansprekende oogst. Daarover is door de jaren heen een hoop gezegd en geschreven. De uitspraak dat Rabobank een stempel heeft gedrukt op het hedendaagse Nederlandse wielrennen is echter net zo veilig als de bewering dat internet de wereld veranderd heeft. Maar hoe groot is die invloed?

Coen Vermeltfoort (29) woont in Vlijmen, ook de woonplaats van Lars Boom. In 2008 won Vermeltfoort Parijs-Roubaix voor beloften, de kassei staat boven op de koelkast. En hij won veel meer dat jaar. De Gerrie Knetemann Trofee bijvoorbeeld, die hoort bij zijn uitverkiezing tot het grootste talent van het jaar 2008. Hij was toen renner van het Rabo Continental Team, waarvoor hij vier seizoenen koerste. Ondanks dat succes was zijn profcarrière bij Rabobank al na twee seizoenen voorbij. Na vier jaar koersen op amateurniveau won hij in 2016 als renner van Cyclingteam Join-S/De Rijke de topcompetitie. De beloning was een profcontract bij Roompot-Nederlandse Loterij.

Ik vraag hem hoe renners bij Rabobank werden opgeleid.

‘We werden opgeleid om prof te worden. Dat gebeurde vooral door zoveel mogelijk te koersen op een zo hoog mogelijk niveau. De groep was zo sterk dat je soms een koers in een koers moest rijden om als eerste van de ploeg in de positie te komen om te kunnen winnen.’

Zijn ogen glimmen wanneer hij vertelt over de overmacht die de ploeg in bepaalde koersen had. De hele zaak op het kantje, iedereen halfdood, behalve de jongens uit zijn ploeg.

Mapei-achtige taferelen.

Sjoerd Bax (22) uit Uppel herinnert zich de topfietsen en het gigantische kledingpakket dat bij hem thuis werd afgeleverd. Een luxe die bijna ongemakkelijk was. Met een professionele teambus naar de Houtse Linies, een amateurkoers in de omgeving van het Brabantse Den Hout, bijvoorbeeld.

‘Dan wilde iedereen van ons winnen.’

Sjoerd koerste onder de vlag van de KNWU voor het zogenoemde Development Team. Zeg maar het staartje van twintig jaar Rabobank. Ik vraag hem naar de sfeer die laatste periode.

‘Vrij zakelijk. Iedereen ging ervan uit over voldoende niveau te beschikken om elders aan de bak te komen. Zelf maakte ik mij wel zorgen, maar daarin werd ik wel heel goed begeleid.’

Dylan van Baarle (25) is de laatste renner met een Rabobank-verleden aan wie ik vraag of er een mogelijk geheim bestaat achter de werkwijze van het Rabo-opleidingsteam. Zijn antwoord wijkt niet af van wat ik eerder hoorde. Het was gewoon heel veel koersen op een hoog niveau. En dan nog vond hij de overstap naar de profs gigantisch groot.

Wanneer ik hem vraag naar zijn mening over het huidige Nederlandse succes, antwoordt hij dat Colombianen op dit moment ook erg hard rijden. Waarmee hij waarschijnlijk wil zeggen dat succes een golfbeweging kent.

Van Baarle geeft me het telefoonnummer van Piet Kuijs, een man die door de jaren heen een uitgebreid cv heeft opgebouwd in de wielersport. Ik wil hem vooral spreken omdat hij van 1995 tot 2012 ploegleider en talentscout was van de diverse Rabobank-opleidingsploegen. In 1977 werd Piet Kuijs overigens Nederlands amateurkampioen.

Piet Kuijs bekijkt de hedendaagse euforie met gemengde gevoelens.

‘Jarenlang kregen wij als Rabobank het verwijt dat we alleen maar klimmers afleverden. En nu het goed gaat, ligt dat ineens ook aan de Rabobank.’

Het opleidingssysteem van Rabobank was simpel. De beste renners werden bij elkaar in een ploeg gestopt. Ze werkten in een professionele structuur een hoogwaardig koersprogramma af.

Een beproefd recept, maar geen absolute garantie voor succes.

Kuijs vertelt over Jetse Bol, een van de meer talentvolle renners van zijn generatie. Uiteindelijk heeft hij niet gebracht wat men van hem verwachtte. Moeilijk te zeggen waar dat dan aan lag.

Waarom het tegenwoordig zo goed gaat, weet Kuijs ook niet precies. Misschien omdat de wielersport veranderd is. Niet alleen is volgens hem de sport schoner geworden, maar ook wordt bij profploegen als Team Sunweb op een vernieuwende manier gewerkt. Dat zorgt voor een duidelijke structuur waarin talenten hun loopbaan kunnen opbouwen. In het verleden ging het daar nogal eens mis. Dan

verdrongen ze in de vrijheid van het profbestaan.

En soms is succes het gevolg van toevalligheden.

Kuijs: ‘Tom Dumoulin stond op het punt naar de profploeg van Cervélo te verkassen. Dat ging niet door en toen klopte hij bij onze opleidingsploeg aan. Heel goede renner, toen al, maar of hij mentaal sterk genoeg zou zijn, wist ik niet. Dat hij nu al de Giro wint, had ik niet meteen aan zien komen.’

Terug naar die gemengde gevoelens. Die zijn er ook omdat Kuijs zich zorgen maakt over de toekomst. Niet alleen omdat er geen Rabo-opleidingsploeg of iets vergelijkbaars meer bestaat, maar vooral omdat hij bij de junioren en beloften het talent niet ziet dat op termijn een rol van betekenis kan spelen in een grote ronde. Daarbij is hij van mening dat de KNWU duidelijk tekortschiet wanneer het gaat om het opleiden van talentvolle junioren.

Een paar dagen later ben ik op Papendal voor een gesprek met Peter Zijerveld. Hij is talentcoach van de KNWU en was binnen de wielerbond verantwoordelijk voor de RAP-dagen. Die RAP-dagen waren jarenlang een begrip. Ik herinner mij de collectieve opwindning wanneer een renner van de vereniging waarvoor ik koerste een uitnodiging voor de RAP-dagen ontving. Het was een ticket naar de wielersport. RAP staat voor Rabo Ardennen Proef. Wat niet wil zeggen dat de proef door de Rabobank is bedacht. Maar nadat de bank het evenement adopteerde, werd het een selectie-instrument.

De RAP-dagen stonden in het teken van wielrenner zijn. Op de slotdag werd een tijdrit verreden. Daarna volgde het verdict. De beste renners hielden hun jongensdroom in leven. Maar een flink aantal afvallers hield de wielersport voor gezien. De RAP had hen van hun dromen beroofd.

Zijerveld heeft bijna de volledige Nederlandse wielertop aan zich voorbij zien trekken. Een bijzonder idee. We praten over de toekomst van de wielersport. Volgens de algemene opinie zou deze er, door het verdwijnen van het Rabo-opleidingsteam, niet bijster positief voorstaan.

Dat soort opvattingen maakt Zijerveld kwaad. Hij vindt het opportunistische geluiden die geen recht doen aan het werk dat verzet wordt door de KNWU, continentale ploegen en wielerverenigingen. Samen bouwen zij aan een structuur waarin renners op meerdere manieren de top kunnen halen.

Volgens Zijerveld lijdt de wielersport aan chronisch pessimisme.